

Syyskuun 20 p:nä kuolleen vtn Dalströmin sijaan tuli ¹⁾ valtuutetuksi lääninröntmestari F. W. Dittmar sekä vtn Wavulinin ja von Bornin sijaan, jotka kertomusvuoden kuluessa saivat vapautuksen kaupunginvaltuutetun tehtävästä, ylim. professori O. Donner ja ens. arkkitehti, kollegiasessori C. Kiseleff.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajana toimi kertomusvuonna vt Estlander ja varapuheenjohtajana vt Lindelöf.

Valmisteluvaliokunnan itseoikeutettuna puheenjohtajana oli valtuuston puheenjohtaja. Valiokunnan valittuina jäseninä toimivat koko kertomusvuoden ajan vtt Hjelt, Forsman, Lindfors ja von Christierson, varajäseninä vtt Grönqvist ja Pontán.

Kaupunginvaltuuston sihteerinä toimi lakitieteenkandidaatti K. Th. Wegelius ja valtuuston notaarina helmikuun 18 p:ään ritarihuoneenkanslisti, vapaaherra V. M. von Born ja sen jälkeen filosofianmaisteri K. F. Heikel.

Kaupunginvaltuusto kokoontui kertomusvuonna 30 kertaa, niistä 2 kertaa lisätyin jäsenluvuin.

Vuoden varrella saapui 382 asiaa. Näistä ja vuoden alkaessa edellisistä vuosista siirtyneistä 38 ²⁾ asiasta ratkaistiin 358. Vuoteen 1880 siirtyi siten 62 asiaa.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjain pykäläluku oli 426 ja valtuuston puolesta lähetettyjen kirjelmäin luku 389.

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

1. *Kaupunginasemakaavaa sekä kiinteän omaisuuden hankintaa ja kaupungille kuuluvan sellaisen omaisuuden luovutusta koskevat kysymykset.*

Katajanokan kaupunginasemakaavan uudestijärjestely ja satamalaiturien rakentaminen sinne. Vuonna 1878 antamassaan lausunnossa ³⁾, johon rahatoimikamari pääasiallisesti oli yhtynyt, kaupungininsinööri H. Th. Tallqvist m. m. oli ehdottanut, että Katajanokan kaupunginasemakaavaa muutettaisiin siten, että kalastaja- ja venesatamat poistettaisiin, laituri-reuna siirrettäisiin jonkin verran ulommaksi sekä korttelit n:ot 141 ja 150 sekä osa korttelia n:o 142 luovutettaisiin kaupan tarpeisiin, minkä lisäksi satamalaiturit olisi rautatieraittein yhdistettävä maan rautatieverkkoon.

Vuonna 1879 kaupunginvaltuuston tätä tarkoitusta varten asettama valiokunta ⁴⁾ antoi asiasta mietinnön ⁵⁾. Valiokunta lausui siinä m. m., että kaupungininsinööriin laatima Katajanokan järjestelyehdotus oli tun-

¹⁾ Ks. s. 86. — ²⁾ V:n 1878 kertomuksessa on v:sta 1878 v:een 1879 siirtyneiden asiain lukumäärä ilmoitettu 29:ksi. V:n 1879 täydellisemmän diaarinpidon perusteella niitä kuitenkin on todettu olleen 38. — ³⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 354. — ⁴⁾ S:n s. 356. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 12.

tunut valiokunnasta joka suhteessa varteenotettavalta. Sopivampaa lastaus-, purkamis- ja varastopaikkaa kuin Katajanokka tarjosi kaupunki ei voinut saada mistään. Ensiksikin olivat Eteläsatamassa olevat satamalaiturit jo jotenkin ankarasti kuormitetut, toiseksi veden syvyys niiden ääressä yhtä ainoaa kohtaa lukuun ottamatta ei ollut riittävä suurehkoille aluksille. Sörnäsän satamassa taas tila oli varsin rajoitettu, minkä takia se niinkuin siihenkin asti todennäköisesti tarvittaisiin kokonaan puutavarainviennin ja kokonaisina laivanlasteina saapuvan kauttakulkutavaran tuonnin tarpeisiin. Varastopaikaksi ja pienempien edelleen kuljettavien tavaramäärien tuontiin tämä satama syrjäisen asemansa vuoksi ei ollut erikoisen sopiva. Katajanokalle sen sijaan satamalaiturit voitiin rakentaa suurillekin lastihöyrylaivoille kyllin syvän veden ääreen ja riittävän laajoiksi salliakseen useittenkin alusten lastata ja purkaa samanaikaisesti. Maalla oli sen lisäksi riittävästi tilaa tavara- ja varastosuojille, pakkahuoneille y. m., jotka kaikki sitäpaitsi kohtuuttomitta kustannuksitta voitiin saattaa maan rautatieverkon yhteyteen. Näissä olosuhteissa ei Katajanokan luovuttaminen erilaisiin hajanaisiin tarkoituksiin, jotka yhtä hyvin voitiin tyydyttää toisaalla, tai päähuomion omistaminen tämän kaupunginosan järjestelyssä esteettisille näkökohdille tuntunut olevan kaupungin todellisen edun eikä tulevaisuuden vaatimusten mukaista. Valiokunnasta oli myöskin tuntunut ilmeiseltä tuhlaukselta, että sinne voimassa olevan kaupunginasemakaavan mukaisesti suurin kustannuksin rakennettaisiin kalastajasatama, jonka äärellä vedensyvyys olisi lähes 20 jalkaa, ja täytettäisiin lähes 11 tynnyrialaa vesialuetta rakennustonttien ja kävely- paikkojen aikaansaamiseksi. Katajanokan koko eteläpuoli olisi varattava yksinomaan kaupan ja merenkulun tarpeisiin, ja sikäläisille tonteille tulisi saada rakentaa ainoastaan makasiineja. — Laiturien suunnan suhteen valiokunta taloudellisista syistä piti tarpeellisena poiketa kaupungininsinöörin ehdotuksesta sikäli, että laituri olisi rakennettava murtoviivan muotoon ja matalamman veden ääreen ja suorakulmaisesti siitä ulkoneviksi rakennettava haaralaitureita, jotka ulottuisivat syvemmän veden ääreen. Siitä olisi sekin etu, että siten saataisiin tilaa suuremmalle määrälle laivoja. Purkaminen ja lastaus voisi tapahtua mukavasti jokaiselle haaralaiturille sijoitettavan siirrettävän nosturin avulla, ja näiden haaralaiturien I. laiturinvarsien väliin muodostuisi itse rantalaiturin ääreen sopivia mihinlaskupaikkoja pienehköille aluksille. Tämä rakennustapa tekisi myöskin työn suorituksen jakamisen usealle vuodelle helpommaksi, koska laiturinvarsi kerrallaan voitaisiin rakentaa tarpeen vaatiessa. — Mitä tuli kaupungininsinöörin suunnittelemaan rautatieraiteiden rakentamiseen Katajanokalta Pohjoista rantakatua, Siltavuorenrantakatua ja Kasvitieteellisen puutarhan rantaa pitkin Kaisaniemen pohjoisimmalle niemelle, missä voitaisiin järjestää yhteys valtionrautateihin, valiokunta ei katsonut kaupungin toistaiseksi tarvitsevan ottaa niskoilleen tästä aiheutuvia kustannuksia, koska rautatienasemalta Katajanokalle johtava hevosrata pitkäksi aikaa eteenpäin täydellisesti tyydyttäisi sataman ja maan rautateiden välisen yhteyden tarpeen. Tällaisen radan oli Pohjoiselle ja Läntiselle rantakadulle haarautuvana laskettu aiheuttavan perustamiskustannuksia n. 50,000—70,000 markkaa, eikä Katajanokalle ulottuva rata tulisi mainittavasti kalliimmaksi. Sitäpaitsi hevosradan ylläpitäminen ja liikennöiminen tulisi huokeammaksi kuin veturiradan. Kun tämän radan rakentaminen ei välittömästi liittynyt laiturien rakentamiseen, piti valio-

kunta sopivimpana, että sitä koskeva kysymys käsiteltiin erikseen ja että kaupunginvaltuusto tässä yhteydessä ainoastaan vahvasti ne periaatteet, joita oli sovellettava Katajanokkaa järjestettäessä, ja antoi kaupungininsinööriille tehtäväksi laatia niiden mukaisesti tämän kaupunginosan uuden asemakaavan ehdotuksen, joka tarkastuksen jälkeen lähetettäisiin korkeimpaan paikkaan hyväksyttäväksi. — Valiokunta esitti, että valtuusto päättäisi:

1) mikäli asia oli sen päätettävissä, varata koko sen osan Katajanokkaa, joka sijaitsi Kanava- ja Kauppatujen eteläpuolella ja voimassa olevan kaupunginasemakaavan mukaan käsitti korttelit n:ot 150, 151 ja 152 niiden välisine puustutuksineen ja venesatamineen, samoin kuin korttelin n:o 142 tai ainakin sen osan siitä, jota ei katsottu tarpeelliseksi rahapajalle, yksinomaan kaupan ja merenkulun tarpeisiin, joihin tarkoituksiin sopivia tontteja erikoisesti olisi varattava varastomakasiinien sekä tulli- ja pakka-huoneiden rakentamiseen kaupungille;

2) rakennuttaa Katajanokan etelärannalle tulevan satamalaiturin murtoviivan muotoon ja varustaa sen suorakulmaisesti ulkonevin laiturivarsin, jotka oli rakennettava riittävän syvän veden ääreen;

3) rahatoimikamarin välityksellä kehoittaa kaupungininsinööriä laatimaan ja valtuustolle antamaan ehdotuksen tästä aiheutuviksi voimassa olevan kaupunginasemakaavan muutoksiksi ynnä likimääräisen laskelman tarpeellisten täyttämisen- ja laiturinrakennustöiden aiheuttamista kustannuksista; sekä

4) kehoittaa rahatoimikamaria ja kaupungininsinööriä tämän ehdotuksen yhteydessä samalla ehdottamaan, mitä muutoksia muuten voitiin katsoa tarpeelliseksi tehdä Katajanokan voimassa olevaan asemakaavaan.

Kaupunginvaltuusto lähetti ¹⁾ valiokunnan mietinnön rahatoimikamariin, jonka tuli hankkia kaupungininsinöörin lausunto valiokunnan hänen ehdotukseensa tehtäviksi puoltamista muutoksista ja sen jälkeen lähettää valtuustolle sekä tämä että oma lausuntonsa asiasta.

Sen jälkeen antamassaan lausunnossa kaupungininsinööri m. m. huomautti, että valiokunta tosin tuntui hyväksyneen hänen ehdotuksensa tarkoituksen, nimittäin hyvän ja ajanmukaisen satama- ja varastoalueen muodostamisen Katajanokasta, mutta oli vastustanut niitä keinoja, joilla tämä tarkoitus saavutettaisiin. Valiokunta ei ollut ottanut huomioon, että edellä mainitut kaupunginasemakaavaan merkityt korttelit suurelta osalta sijaitsivat veden alla ja että ne voitiin saada kaupunginasemakaavan mukaiseen laajuuteen ainoastaan täyttämällä vesialuetta n. 12 tynnyrinalaa. Jos laiturin reuna järjestettäisiin murtoviivaksi, maastosuhteita noudattaen, menetettäisiin suurin osa tarpeelliseksi katsotusta tilasta. Sellainen rannan järjestely olisi sopiva ainoastaan jos suunnitteltaisiin Katajanokan luovuttamista yksityisiin asuntotarkoituksiin. Hänen suunnitelmassaan mainittu laiturinreunan asema, 168 jalkaa eteenpäin rakennuskortteleista, ei ollut sattumanvaraisesti määrätty. Paitsi että silloin oli otettu huomioon rautatieraiteiden, purkamisen ja lastaamisen sekä katuliikenteen vaatima tila, päästiin järjestämällä laiturin reunaviiva täten huokeimmalla tavalla siihen vedensyvyyteen, joka oli katsottu tarpeelliseksi suuremmille ja pienemmille aluksille. Suorakulmaisesti ulkonevat laiturivarret olivat näet kaikkeen tavarankuljetukseen vähimmin sopivat maihinlaskupaikat

¹⁾ Valt. pöytäk. 20 p. toukok. 7 §.

eivätkä suinkaan suhteessa ympärysviivaansa tai pinta-alaansa tulleet halvemmiksi kuin yhtä pitkä ja leveä rantalaituri saman vedensyvyyden äärellä, vaan päinvastoin tuntuvasti kalliimmiksi. Valiokunta ei myöskään ollut ottanut huomioon, että täytetty alue pääasiallisesti myytäisiin tontteina ja siis korvaisi kustannuksensa. Kun myytävää maa-aluetta oli vähintään 500,000 neliöjalkaa eikä 2—3 markan hinta neliöjalalta tästä erittäin arvokkaasta maasta suinkaan ollut mahdollon eikä edes kohtuuton, oli varsin todennäköistä, että tonttien lunastushinta sitäpaitsi kokonaan korvaisi järjestelykustannukset. Järjestelyn ei tulisi ottaa huomioon ainoastaan päivän pakottavinta tarvetta, vaan myöskin vastainen kehitys. Tämä edellytti myöskin ehdottomasti, että höyrylaiva- ja rautatieliikenne yhtyivät Katajanokalla. Jos kerran vakavasti pyrittiin luomaan Katajanokasta suurehko satama- ja varastopaikka, oli välttämätöntä yhdistää se kunnollisella veturiradalla maan rautatieverkkoon. Koska valtionrautateille epäilemättä olisi suurta hyötyä Katajanokalle syntyvästä huomattavasta kauppapaikasta, oli kohtuullista, että valtio suoritti järjestelykustannuksista kolmanneksen eli 500,000 markkaa. — Mietintö päättyi esitykseen, että kaupungininsinöörin ehdottama laituriviiva jätettäisiin muuttamatta sekä että kaupunginvaltuusto anois valtiolta edellä mainitun suuruista avustusta Katajanokan järjestelyä varten tai, jos tämä evättiin, oikeutta järjestelyn lykkäämiseen enintään kymmeneksi vuodeksi, jotta tämän ajan kuluessa päästäisiin selvyyteen siitä suunnitelmasta, jota alueen järjestelyssä oli noudatettava, ja huomioon otettavat tarpeet kävisivät ilmeisemmiksi.

Rahatoimikamarin puolestaan pääasiassa yhdyttyä kaupungininsinööri Tallqvistin ehdotukseen ja kaupunginvaltuuston päätettyä ¹⁾ julkaista sekä tämän että kamarin lausunnon ²⁾ painosta, ja kaupungininsinööri Tallqvistin sillävälin erottua ³⁾ kaupungin toimesta valtuusto päätti ⁴⁾:

hyväksyä valiokunnan mietinnön edellä mainitun 1 kohdan;

hyläten valiokunnan mietinnön 2 kohdan puolestaan hyväksyä ent. kaupungininsinöörin Tallqvistin Katajanokan etelärannalle ehdottaman yhtenäisen laituriviivan;

rahatoimikamarin välityksellä tarjota ent. kaupungininsinöörille Tallqvistille tehtäväksi laatia kaupungille yksityiskohtaisen ehdotuksen näiden päätösten aiheuttamiksi Katajanokan asemakaavan muutoksiksi, mikä ehdotus rahatoimikamarin oman lausuntonsa ja silloin toimessa olevan kaupungininsinöörin lausunnon ohella tuli antaa valtuustolle;

anoa Hänen Keisarilliselta Majesteetiltaan, että valtuusto saisi antaa myöhemmin Katajanokan täydellisen järjestelyehdotuksen, joka valtuusto oli velvoitettu ⁵⁾ antamaan kertomusvuoden kuluessa, samalla ilmoittaen, että valtuusto oli uskonut tämän asemakaavan laatimisen pätevän henkilön tehtäväksi;

samaten jo silloin anoa Hänen Keisarilliselta Majesteetiltaan, että kortteli n:o 142 tai ainoastaan niin suuri osa sitä, jota ei ehdottomasti tarvittu rahapajaa varten, luovutettaisiin kaupungille edellä mainittuun tarkoitukseen käytettäväksi; sekä

toistaiseksi olla ottamatta käsiteltäväksi ent. kaupungininsinöörin Tallqvistin ehdotusta haararadan rakentamisesta valtionrautateista Katajanokalle.

¹⁾ Valt. pöytäk. 30 p. syysk. 5 §. — ²⁾ Painetut ilman numeroa. — ³⁾ Ks. s. 81. —

⁴⁾ Valt. pöytäk. 21 p. lokak. 1 §. — ⁵⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 356.

Osittain tässä yhteydessä käsitellystä kysymyksestä, joka koski ka-
lastajatasataman järjestämistä Katajanokalle, tehdään selkoa toisessa koh-
dassa ¹⁾ tätä kertomusta.

*Kaupungin luoteispuolella olevan alueen asemakaavan osittainen uudesti-
järjestely ja sen tonttijako.* Vuoden 1880 talousarvion järjestelyn yhteydessä
kaupunginvaltuusto talousarviovaliokunnan suosituksesta ²⁾ päätti ³⁾ raha-
toimikamarin välityksellä kehoittaa rakennuskonttoria ryhtymään erinäi-
siin v. t. kaupungininsinöörin F. O. Ehrströmin talousarvioehdotukses-
saan ehdottamiin toimenpiteisiin, jotka tarkoittivat kaupungin luoteis-
puolella sijaitsevan Taivallahteen rajoittuvan alueen voimassa olevan
kaupunginasemakaavan uudestijärjestelyä ja alueen tonttijakoa.

Ruoholahdenkadun varrella sijaitsevan vuokra-alueen tonttijako. »Arbe-
tarenes i Helsingfors byggnads aktiebolag» nimisen osakeyhtiön halli-
tuksen anomuksesta ja rahatoimikamarin puoltolauseen nojalla kaupungin-
valtuusto hyväksyi ⁴⁾ hallituksen laatiman, mainitulle yhtiölle työväen-
asuntojen rakentamista varten vuokratun ⁵⁾ Ruoholahdenkadusta länteen
sijaitsevan alueen tonttijakoa koskevan ehdotuksen.

Siltasaaren huvilan n:o 33 alueen laajentaminen. Insinööri J. Stenberg,
jolla oli vuokralla hallussaan kaupunkiin kuuluvan Siltasaaren huvila-alue
n:o 33, oli anonut, että siihen yhdistettäisiin huvilan ja Pitkäsillan väli-
nen palokuja ja hänet oikeutettaisiin rakentamaan alueelle kivirakennus,
jolloin hän sitoutuisi tulipalon sattuessa sallimaan vedenkuljetuksen huvil-
lan pihamaan kautta. Edelleen hän oli anonut oikeutta huvila-alueen
laajentamiseen vesialuetta täyttämällä ja laitureita rakentamalla. Raha-
toimikamarin puollettua ehdotuksen hyväksymistä erinäisin kamarin
ehdottamin ehdoin kaupunginvaltuusto palautti ⁶⁾ asian tarkempien sel-
vitysten hankkimiseksi kamariin. Sen jälkeen kun hakija oli antanut
nämä selvitykset ja sekä v. t. kaupungininsinööri F. O. Ehrström että
kamari uudessa lausunnossaan vieläkin olivat sitä puoltaneet, valtuusto
päättyi ⁷⁾ myöntyä insinööri Stenbergin anomukseen seuraavin ehdoin ja
varauksin, nimittäin:

ettei rakennuksia saanut sijoittaa kahta jalkaa pitemmälle palokujan
alueelle, jolloin Siltasaaren itäinen rakennusrajaviiva saisi oikean ase-
mansa;

ettei kujan tasoittaminen eikä sen rakentaminen saanut estää Pitkän-
sillan leventämistä mainittuun rakennusrajaan asti, jos sellainen leventämi-
nen vastedes osoittautui tarpeelliseksi;

että vuokraaja vuokra-ajan kestäessä piti hyvässä kunnossa suunnitte-
lemansa rantalaiturirakenteet uhalla, että kaupunki muuten suoritti
kunnossapidon urakalla vuokraajan kustannuksella; sekä

että kaikki huvila-alueen laiturirakenteet vuokra-ajan päättyessä kor-
vauksetta joutuivat kaupungin omaisuudeksi.

Lausunto tontin kahtiajakamisesta. Senaatin vaadittua kaupunginval-
tuuston lausuntoa kauppias A. A. Kovinin anomuksesta saada lupa II kau-
punginosan korttelissa n:o 38 olevan Mikaelinkadun tontin n:o 5 kahtiajaka-
miseen siten, että hakijan omistama tontin länsipuolisko erotettaisiin sen
itäpuoliskosta, valtuusto pyydettyään ⁸⁾ asiasta lausunnot rahatoimika-

¹⁾ Ks. s. 28. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 24. — ³⁾ Valt. pöytäk. 19 p. jouluk. 4 §. —
⁴⁾ S:n 13 p. toukok. 7 §. — ⁵⁾ Ks. s. 11. — ⁶⁾ Valt.pöytäk. 16 p. syysk. 7 §. — ⁷⁾ S:n
18 p. marrask. 6 §. — ⁸⁾ S:n 2 p. syysk. 23 §.

marilta ja v. t. kaupungininsinööriä ja näiden anomusta puollettua päätti ¹⁾ lausunnossaan esittää sen hyväksyttäväksi.

Tonttien välisen rajaviivan oikaiseminen. Leipurimestarinleski Ch. Eriksson, jolla oli vuokralla hallussaan kaksi pienekköä osaa III kaupunginosan korttelissa n:o 51 sijaitsevasta Korkeavuorenkadun tontista n:o 26, oli rahatoimikamarilta anonut saada lunastaa toisen näistä yhdistettäväksi omistamaansa samassa korttelissa Kolmikulman varrella sijaitsevaan tonttiin n:o 5. Sen jälkeen antamassaan lausunnossa ensiksi mainitun tontin luovuttamisesta vapaaehtoiselle palokunnalle ²⁾, mihin kysymykseen tämä asia liittyi, kamari esitti, että hakijalle 50 pennin lunastusmaksusta neliöjalalta luovutettaisiin hänen tonttiinsa yhdistettäväksi tästä tontista se osa, joka joutui hakijan tontin n:o 5 kohdalle, kun tontin n:o 26 ja Kolmikulman varrella olevien tonttien n:ot 3 ja 4 välistä rajaviivaa jatkettiin suoraan puheena olevan tontinosan yli. Sen jälkeen kun myöskin kaupunginvaltuuston asettama valiokunta mietinnössään ³⁾ vapaaehtoisen palokunnan tonttikysymyksestä oli yhtynyt kamarin ehdotukseen, valtuusto ⁴⁾ hyväksyi tämän.

Siltasaaren huvila-alueiden rajaviivan oikaiseminen. Pankinkassanhoitaja C. R. Ignatius ja insinööri J. Stenberg, joista edellisellä oli vuokralla hallussaan huvila n:o 32 ja jälkimmäisellä huvila n:o 33, kumpikin kaupunkiin kuuluvalla Siltasaarella, olivat anoneet kaupunginvaltuuston hyväksymistä tehdylle ehdotukselle, joka koski mainittujen huvilain välisen rajan oikaisemista. Rahatoimikamarin puollettua anomusta valtuusto hyväksyi ⁵⁾ sen, kuitenkin siten, ettei vuokraehtoja muuten saanut muuttaa.

Tontin luovuttaminen vapaaehtoisen palokunnan rakennukselle. Vapaaehtoisen palokunnan toimikunta anoi kaupunginvaltuustolta, että III kaupunginosan korttelissa n:o 51 sijaitseva Korkeavuorenkadun tontti n:o 26 luovutettaisiin ilmaiseksi kunnalle oman talon rakentamiseksi sille siten, että tontin rakentamaton osa heti luovutettaisiin kunnalle ja sen osan luovutus, jolla eteläinen palotorni siihen kuuluvine rakennuksineen sijaitsi, tapahtuisi vastedes näiden rakennusten käytyä tarpeettomiksi. Korvaukseksi kunta rakentaisi suunnittelemaansa taloon tornin, jossa kaupungin vakinaisen palomiehistön vartiointi saataisiin suorittaa. Valtuuston lähetettyä ⁶⁾ asian ensin rahatoimikamariin tämä esitti, että valtuusto päättäisi:

1) luovuttaa vapaaehtoiselle palokunnalle mainittuun tarkoitukseen korvauksetta kyseisen tontin, m. m. ehdoin:

a) että kunta valtuuston määräämän ajan kuluessa rakensi tontille ja luovutti vakinaisen palokunnan käytettäväksi uuden kivisen palotornin, joka oli vähintään saman korkuinen kuin paikalla oleva silloinen palotorni, minkä jälkeen kaupunki kustantaisi uuden tornin kunnossapidon;

b) että tontin eteläosasta erotettiin kaupungille niin suuri osa kuin tarvittiin kivisen asuintalon, tallin ja kalustusuojan rakentamiseen vakinaisen palokunnan tarpeisiin; samoin kuin

c) että kaupunki suoritti ja kustansi tontilla olevan palotornin ja sen

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. lokak. 9 §. — ²⁾ Ks. alemm. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 18. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 4 p. marrask. 18 §. — ⁵⁾ S:n 2 p. syysk. 32 §. — ⁶⁾ S:n 1 p. huhtik. 8 §.

alla olevan rakennuksen sekä kalustosuojan purkamisen ja että kaikki käyttökelpoiset rakennusaineet joutuivat kaupungin omaisuudeksi;

2) kehoittaa palotoimikuntaa laadittamaan ja valtuustolle antamaan edellä mainitun vakinaisen palomiestön asuintalon ja tallin piirustukset kustannusarvioineen sekä valitsemaan tontilta paikan, johon kalustosuoja siirrettäisiin.

Ennen asian esittämistä kaupunginvaltuustolle valmisteluvaliokunta antoi vapaaehtoisen palokunnan toimikunnalle tilaisuuden vielä lausua mielipiteensä asiasta. Toimikunta ilmoitti silloin, että se tehdessään anomuksensa oli ollut sitä mieltä, että jos puheena olevalle tontille saatiin aikaan kunnalle tarkoitettu rakennus, paikalle ei tarvittaisi vakinaisen palokunnan kalustovarastoa eikä mitään suurempaa rakennusta sen tarpeisiin, vaan kaikki siellä oleva kalusto samoin kuin suurempi osa miehistöä voitaisiin siirtää suunniteltuun uuteen Kampin palovarikkoon. Jos vakinaisella palokunnalla edelleen olisi tontilla sekä miehistön kasarmi että kalustovarikko ja talli, jäisi niin vähän sopivaa tilaa vapaaehtoisen palokunnan rakennukselle, että kunnan toimikunnan mielestä piti luopua ajattelemasta rakennusyrytykseen ryhtymistä siellä.

Asiaa uudestaan esiteltäessä kaupunginvaltuustolle se lähetettiin¹⁾ valiokuntaan, jonka neuvoteltuaan rahatoimikamarin, palotoimikunnan ja vapaaehtoisen palokunnan toimikunnan kanssa tuli antaa siitä lopullinen ehdotus. Valiokunnan jäseniksi valittiin²⁾ vtt Sandberg, Numell ja Heimberger, ja sen työhön ottivat sen ohessa mainittujen viranomaisten ja palokunnan edustajina osaa rahatoimikamarin puheenjohtaja, protokollasihteeri Th. Bergelund, palotoimikunnan puheenjohtaja, pankinjohtaja vapaaherra A. G. S. von Troil ja insinööri E. L. Bergroth. — Mietinnössään³⁾ valiokunta lausui, että se tyydyttääkseen vapaaehtoisen palokunnan toivomuksen, että sen suunnitellulle rakennukselle saataisiin sopiva paikka, ennenkuin oli tehnyt asiaa koskevan päätöksensä, oli alustavasti tiedustellut kunnan toimikunnalta, suostuisiko tämä antamaan Korkeavuorenkadun tonttia koskevan anomuksensa raueta ja sen sijaan tyytymään valtuuston aikaisemmin kolmannen palotornin paikaksi varaan⁴⁾ Malmin- ja Annankatujen kulmassa sijaitsevaan alueeseen. Tähän tiedusteluun toimikunta kuitenkin oli vastannut kieltävästi huomauttaen, että viimeksi mainittu paikka sijaiten kaupungin laidassa ensiksikin oli sopimaton kunnan kokoontumispaikaksi ja toiseksi vaikuttaisi, että sen kalusto vastaisissa tulipaloissa saapuisi palopaikoille niin myöhään, että kunnan jäsenten harrastus sen tarkoitusta kohtaan sen johdosta laimenisi. Kun toimikunta siten oli hylännyt sekä valiokunnan ehdotuksen että rahatoimikamarin aikaisemmin esittämän suunnitelman, valiokunta tyytyi käsittelemään toimikunnan ehdotusta sellaisenaan. Tällöin valiokunta oli sitä mieltä, että kaupunki, vaikka antoikin täyden tunnustuksen vapaaehtoisen palokunnan uhrautuvalla ja menestyksellisellä työllä kaupungin hyväksi, kuitenkin ei voinut kaikiksi ajoiksi luovuttaa tätä palonsammutustyön kannalta kaikkein tärkeintä ja vastuullisinta kaupungin kohtaa yksistään tälle palokunnalle. Vaikkapa tämä olisikin ollut mahdollista sen järjestelyn ja kunnan vallitessa, josta vapaaehtoinen palokunta silloin oli tunnettu, oli kuitenkin muistettava, että vapaaehtoisessa palokunnassa

¹⁾ Valt. pöytäk. 2 p. toukok. 4 §. — ²⁾ S:n 2 p. toukok. 13 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 18. — ⁴⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 93.

aina saattoi tapahtua tilapäisten seikkain aiheuttamia vaihteluita ja että kaupunki siinä tapauksessa, että palokunta alkoi rappeutua, ei voinut tehoisasti ryhtyä sitä ehkäisemään. Tähän katsoen ja koska kaupunki ensi sijassa oli vastuussa alueensa paloturvallisuudesta, ei puheena olevaa tärkeätä paikkaa ollut luovutettava muille kuin vakinaiselle palokunnalle, joka oli kaupungin viranomaisten alainen ja näiden järjesteltävissä ajan vaatimusten mukaisesti. Tämän perusteella ja viitaten myöskin niihin moninaisiin käytännöllisiin haittoihin, jotka liittyivät tontin luovuttamiseen vapaaehtoiselle palokunnalle, valiokunta puolestaan ehdotti toimikunnan anomuksen hylättäväksi.

Palotoimikunnan täydellisesti yhdyttyä valiokunnan mietintöön kaupunginvaltuusto sen mukaisesti päätti ¹⁾ asiaa lopullisesti esiteltäessä evätä vapaaehtoisen palokunnan anomuksen, että sen suunnittelemaa rakennusyritystä varten luovutettaisiin Korkeavuorenkadun tontti n:o 26 kokonaan.

Tontin luovuttaminen Helsingin sairaskodille. Maistraatti jätti kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi Helsingin sairaskodin toimikunnan maistraatille esittämän anomuksen, että Katajanokan korttelissa n:o 139 sijaitseva Mynttikadun tontti n:o 4 ynnä siihen rajoittuva rakentamaton alue luovutettaisiin sairaskodille ilmaiseksi tai verraten pienestä kauppahinnasta. Maistraatti puolestaan samalla puolsi anomusta, mikäli se koski mainittua tonttia, mutta huomautti, että siihen rajoittuvan alueen luovutus ei voinut tapahtua ilman että paikka jaettiin rakennustontteihin ja lupa sellaiseen kaupunginasemakaavan muutokseen hankittiin asianmukaista järjestystä noudattaen. Valtuuston lähetettyä ²⁾ asian rahatoimikamariin tämä lausunnossaan m. m. huomautti, että Katajanokan vastainen järjestely oli aiottu toteutettavaksi siinä mielessä, että tästä paikasta luotaisiin kaupan keskuspaikka. Tähän ei sopeutunut suunnitelma sairaalain ja niiden kaltaisten laitosten sijoittamisesta tälle päätarkoitukseensakin suppealle alueelle. Kamarin oli sen vuoksi mielestään jyrkästi vastustettava toimikunnan anomusta. Toisaalta kamari sairaskodin huomiota ansaitsevan tarkoituksen johdosta oli harkinnut, voitaisiinko sille kaupungista löytää jokin toinen paikka, ja ehdotti puolestaan, että sairaskodille joko luovutettaisiin maksutta omaksi Malminkadun tontti n:o 12 tai Lapinlahdenkadun varrella, lastenkodin ja työväenasuntojen välillä sijaitseva käyttämätön tonttipaikka vuokralle maksutta käytettäväksi niin kauan kuin laitosta asianmukaisesti ylläpidettiin.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ evätä sekä toimikunnan anomuksen että rahatoimikamarin ehdotuksen.

Tontin luovuttaminen Uusmaalaisen ylioppilasosakunnan osakuntatalolle. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1877 kehoittanut ⁴⁾ maistraattia korkeimmasta paikasta anomaan kaupunginasemakaavan laajentamista siten, että valtuusto voisi luovuttaa erään Siltavuoren alueen itsenäisenä tonttina uusmaalaiselle ylioppilasosakunnalle osakuntatalon rakentamista varten. Vuonna 1879 maistraatti ilmoitti ⁵⁾, että senaatti ei ollut hyväksynyt puheena olevan osakunnan rakennustoimikunnan sen vahvistettavaksi antamia osakuntatalon piirustuksia, minkä johdosta myöskin kysymyksen tontin luovuttamisesta tarkoitukseen täytyi katsoa toistaiseksi rauenneen.

¹⁾ Valt. pöytäk. 4 p. marrask. 18 §. — ²⁾ S:n 25 p. helmik. 3 §. — ³⁾ S:n 11 p. maalisk. 9 §. — ⁴⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 222. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 2 p. syysk. 6 §.

Vuokratonttien myynti. Vuoden 1880 talousarvion järjestelyn yhteydessä kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ rahatoimikamarin laatiman, maistraatin talousarvioehdotukseen oheistetun ja talousarviovaliokunnan hyväksyttäväksi puoltaman²⁾ luettelon³⁾ niistä vuokratonteista, jotka luovutettaisiin lunastettaviksi mainittuna vuonna.

2. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta koskevat kysymykset.

Kaatopaikan siirtäminen ja lantajauhelaituksen perustaminen. Koska oli valitettu että Kampinmalmilla sijaitseva makkilannan kaatopaikka ja sieltä juokseva likavesi levitti vastenmielistä hajua, rahatoimikamari esitti, että mainitun kaatopaikan sijaan järjestettäisiin toinen Meilansin tilan maalle Länt. viertotien varrelle. Sen ohessa kamari huomauttaen, että kaupungin makkien puhtaanapito olisi saatava järjestetyksi terveemmälle ja tarkoituksenmukaisemmalle kannalle, ehdotti, että yksityisiä henkilöitä tai yhtiöitä koetettaisiin saada perustamaan kaupunkiin lantajauhelaitos luovuttamalla tarkoitukseen maata ilmaiseksi esimerkiksi Hietaniemestä ja lupaamalla kymmenen vuoden ajaksi avustusta, 2,500 markkaa viideltä ensimmäiseltä ja 1,500 markkaa viideltä jälkimmäiseltä vuodelta.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾, että Kampinmalmin kaatopaikkaa toistaiseksi tai ainakin vuoden eteenpäin sai käyttää kuten siihenkin asti, mutta päätti samalla ilmoittaa kamarille, että valtuusto oli halukas kaupungin puolesta maksutta luovuttamaan tarpeellisen paikan lantajauhelaitosta varten yhtiölle tai yksityisille, jotka ilmoittivat haluvansa perustaa kaupunkiin makkien puhtaanapitoa varten tarkoituksenmukaisen lantajauhelaituksen ja sitä ylläpitää, ja sen lisäksi, sikäli kuin se oli kaupungin edun mukaista, myöntämään suoranaista avustusta.

Sotaväen ampumaratojen siirtäminen. Sen jälkeen kun Sandnäsin huvilaa n:o 67, jonka alueella sijaitsi kaksi Suomen ja Venäjän sotaväen käyttämää ampumarataa, ympäröivälle seudulle oli alettu entistä enemmän rakentaa ja Lapin- ja Taivallahden välinen vesiliikennekin Hietaniemen ympäri oli tullut yhä vilkkaammaksi, rahatoimikamari katsoen ampumaratojen sijoituksen ihmishengille aiheuttamaan vaaraan ja niistä johtuviin muihin haittoihin oli koettanut löytää niille toisen sopivamman paikan. Kaupungin omalta kamari ei ollut löytänyt mitään muuta tähän tarkoitukseen soveltuvaa paikkaa kuin alueen, joka ulottui huvilan n:o 52 Savilan itäisen alueen keskikohdalta huvilan n:o 53 Laakson yli Greijuksen tilan maita kohti. Sielläkin kahden ampumaradan sijoittaminen kuitenkin kenties aiheuttaisi jonkin verran hankaluutta. Kamari oli sen tähden tiedustellut Fredriksperin tilan omistajalta, valtioneuvoston kassanhoitajalta C. F. Winqvistiltä, voitaisiinko ajatella ampumaratain sijoittamista sinne, ja tämä oli ilmoittanut voitavansa mainitun tilan alueelta tarjota molemmille radoille paikan, joka sijaitsi neljä virstaa kaupungista ja käsiti 2,000 kyyränä pituisen nevan. Ilmoittaen tämän kaupunginvaltuustolle kamari esitti, että valtuusto anois läänin kuvernöörin toimenpidettä, jotta puheena olevat ampumaradat ensi tilassa ja viimeistään

¹⁾ Valt. pöytäk. 19 p. jouluk. 4 §. — ²⁾ Valt pain. asiakirj. n:o 24. — ³⁾ Painettu maistraatin v:n 1880 talousarvioehdotukseen. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 16 p. syysk. 6 §.